

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Miljöbyrån, S4

Beslutande	Föredragande	Justerat
Vicelanråd Camilla Gunell	Veterinär Mohammad Jaber Alipour	Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.	Beslut
-----------------	--------

Nr 33

Förbudsbeslut om VHS

ÅLR 2018/2161

52 S4

Beslut

I samband med utrotningsprogrammet för fisksjukdomen Viral hemorragisk septikemi (VHS) beslutar landskapsregering med stöd av 23 § lagen om djursjukdomar samt 11 och 14 §§ jord- och skogsbruksministeriets förordning om bekämpning av djursjukdomar hos fisk, kräftdjur och blötdjur att införandet av vattenbruksdjur och deras könsceller till följande tre icke sanerade djurhållningsplatser och bortförandet av dem därför förbjuds:

1-Föglöfjärden/Rönnäs (Flisö yttre)
Vattenbruksföretag: Flisö Fisk Ab
Adress: Flisövägen 204, 22710 Föglö
Anläggningens geografiska läge KKS grundkoordinatsystem:
N 6656763 E 1461826

2-Brygga inre/Rönnäs (Flisö inre)
Vattenbruksföretag: Flisö Fisk Ab
Adress: Flisövägen 204, 22710 Föglö
Anläggningens geografiska läge KKS grundkoordinatsystem:
N 6656485 E 1463264

3-Rödskär
Vattenbruksföretag: Nordic Trout Ab (f.d. Ålands Fiskförädling Ab)
Adress: Fiskhamnsväg 10, 22710 Föglö
Anläggningens geografiska läge KKS grundkoordinatsystem:
N 6654700 E 1461300

Vattenbruksdjur som redan finns på ovannämnda djurhållningsplatser får födas upp till försäljningsstorlek och får endast transporteras direkt för slakt och rensning till en godkänd rensningsanläggning, dock ska djurhållningsplatserna tillsammans på ett synkroniserat sätt tömmas, rengöras och desinficeras senast den 30.09.2019. Ett driftuppehåll på minst sex veckor ska tillämpas efter saneringen. Slakteri i anslutning till de aktuella djurhållningsplatserna ska också saneras i samband med den

synkroniserade saneringen. Driftansvariga ska lämna en saneringsplan till landskapsregering och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHHM) innan sanering påbörjas, ÅMHHM på uppdrag av landskapsregeringen ansvarar för kontroll och inspektion av hela saneringsprocessen. Detta beslut träder i kraft omedelbart och gäller tillsvidare om inget annat beslut fattas. Enligt 116 § 2 mom. lagen om djursjukdomar ska beslutet följas även om ändring har sökts.

Bakgrund

VHS påträffades första gången på Åland år 2000 och antalet utbrott av sjukdomen ökade under de följande åren på grund av problem med biosäkerhet på vattenbruksdjurhållningsplatserna. Under 2006 lanserades ett forskningsprojekt om VHS på Åland och genom det förbättrades kunskaperna om utbredningen av sjukdomen och riskbedömningen samt intensifierades metoderna för bekämpning av sjukdomen. Sedan dess har antalet utbrott av sjukdomen minskat och inget utbrott har rapporterats sedan 2013. Flera möten anordnades mellan representanter från det åländska näringslivet, Ålands landskapsregering, ÅMHHM, Evira och jord- och skogsbruksministeriet under år 2014. VHS-situationen diskuterades noggrant under mötena och det konstaterades att förutsättningarna för att utrota VHS-sjukdomen är mycket goda med tanke på det låga smittrycket. Det framkom att alla parter inklusive näringen är positiva till att ett VHS-utrotningsprogram skulle påbörjas på Åland. Därför beslöt Ålands landskapsregering att i samarbete med riksmyndigheterna lämna en ansökan angående VHS-utrotningsprogram till EU-kommissionen och därmed även söka finansiering (ÅLR 2014/4297). EU-kommissionen har godkänt VHS-utrotningsprogrammet för landskapet Åland under år 2014 som ska tillämpas under 2015-2020. Enligt programmet skulle utrotningen ske under år 2015-2016 och sedan ska djurhållningsplatser övervakas under 2017-2020.

I dagsläget är alla djurhållningsplatser sanerade enligt kravet, förutom de djurhållningsplatser som är aktuella i detta beslut. Därmed är genomförandet av utrotningsprogrammet kraftigt försenat på Åland.

Alla vattenbruksföretagare på Åland har sanerat sina djurhållningsplatser frivilligt och med egen finansiering förutom Flisö Fisk Ab som har två djurhållningsplatser nämligen Flisö inre och Flisö yttre. Nordic Trout Ab (f.d. Ålands Fiskförädling Ab) har också sanerat sina övriga djurhållningsplatser på frivillig basis och egen finansiering på hela Åland. Men djurhållningsplatsen Rödsjär är belägen i närhet av Flisö inre och Flisö yttre och de utgör en epidemiologisk enhet, därför ska dessa djurhållningsplatser saneras samtidigt.

Landskapsregeringen har haft flera möten med Flisö Fisk Ab och Nordic Trout Ab under år 2017 och senast den 5 februari 2018 för att diskutera en synkroniserad sanering av de sista tre icke sanerade djurhållningsplatserna på hela Åland. Nordic Trout Ab har framfört att de kan frivilligt och med egen finansiering sanera Rödsjär om Flisö Fisk Ab kan sanera sina djurhållningsplatser samtidigt. Flisö Fisk Ab har framfört sitt behov av en alternativ fiskodlingsplats.

Landskapsregeringen, har i ett samarbete med Nordic Trout Ab erbjudit tre olika alternativa odlingsplatser nämligen Ängösund, Bergö eller Långnäs (Norrböda) till Flisö Fisk Ab för att saneringen av aktuella odlingar ska kunna genomföras. Landskapsregeringen har också meddelat att merkostnader för Flisö Fisk Ab som uppstår vid sanering kan ersättas med en total summa av 100 000 €. Flisö Fisk Ab har tackat nej till

möjligheten att använda alternativa djurhållningsplatser samt 100 000 € finansiering. Flisö Fisk Ab tycker att en sanering inte är praktisk genomförbar.

Motivering

Enligt 7 § jord- och skogsbruksministeriets förordning om bekämpning av djursjukdomar hos fisk, kräftdjur och blötdjur, tillhör Åland kategori 4 i 41 § lagen om djursjukdomar i avseende på VHS. Det vill säga ett område där sjukdomen förekommer och där man försöker utrota den.

År 2015 beslöt jord- och skogsbruksministeriet att inrätta ett restriktionsområde som utgörs av landskapet Åland med vattenområden för att hindra spridning av VHS hos fiskar (FFS 1270/2015).

Enligt 23 § lagen om djursjukdomar ska landskapsregeringen vid misstanke om djursjukdom eller vid konstaterat fall av en djursjukdom som ska bekämpas vidta lämpliga åtgärder som är nödvändiga för att förhindra att sjukdomen sprids. VHS-utrotningsprogrammet på Åland är kraftigt försenat och det är mycket viktigt att saneringen av alla djurhållningsplatser genomförs enligt kravet så fort som möjligt. Därför bedömer landskapsregeringen att åtgärderna i beslutet är lämpliga och nödvändiga och att beslutet ska gälla oberoende av att ändring söks.

Kravet och åtgärderna som ska vidtas vid ett EU-godkänt VHS-utrotningsprogram regleras av kommissionens genomförandebeslut (EU) 1554/2015. Sammanfattningsvis krävs det att djurhållningsplatserna har tömts, rengjorts och desinficerats samt att ett driftuppehåll på minst sex veckor har tillämpats.

Lagrum

Lag om djursjukdomar (FFS 441/2013) 23 §, 41 § och 116 §.

Jord- och skogsbruksministeriets förordning om bekämpning av djursjukdomar hos fisk, kräftdjur och blötdjur (FFS 1009/2013) 7 §, 11 §, 14 § och 18 § (ändr. 1272/2015).

Jord- och skogsbruksministeriets beslut att inrätta ett begränsat område för att förhindra spridningen av viral hemorragisk septikemi (FFS 1270/2015)

Jord- och skogsbruksministeriets förordning om ändring av jord- och skogsbruksministeriets förordning om djursjukdomar som ska bekämpas och klassificeringen av dem (FFS 1271/2015) 3 §.

Kommissionens genomförandebeslut (EU) (1554/2015)
